

E-BLADET

September 2024

Innehåll

September 2024

3. Redaktörens spalt
4. Ordföranden för pennan
5. Senaste aktiviteter
7. Kommande aktiviteter
9. Stor succé for Bryssels blomstermatta, nu tar de sikte mot UNESCO-erkännande
10. OS-volontär - en unik erfarenhet sommaren 2024
13. Min sommar i Norrlands inland
16. Öar i sjön
18. Jakten på de försvunna konstverken
20. Månadens blomma: Aster
21. Nya regler som träder i kraft i Belgien från och med 1 september 2024
23. Kyrkans sida

Design och redigering: Louise Hallström

Sammanställning: Kerstin Windahl

Omslagsbild: Flower Carpet 2024, City of Brussels

Sätesadress:

Château d'Argenteuil Square de Argenteuil 5 B-1410
Waterloo

Postadress:

Avenue des Gaulois 35 B-1040 Bruxelles

Redaktörens spalt

Det är många som säger att ‘nu är sommaren slut, välkommen hösten’, men jag vill tro att sommaren håller i sig ett litet tag till, jag är inte redo att gå in i nästa årstid riktigt än. Det har varit en händelserik sommar för min del, jag har varit i Sverige, gått på festival, jobbat, umgåtts med vänner och familj, och njutit av det soliga vädret när det väl infunnit sig.

Även om jag inte är redo att gå in i nästa årstid riktigt än, så är jag mer än redo för att komma tillbaka till rutinerna. Det är mycket på agendan inom Klubben som jag ser mycket fram emot, exempelvis vårt föredrag om Valloneras inflytande på svensk järnframställning i Sverige, men även annat roligt som komma skall. Om ni medlemmar har några förslag på aktiviteter som ni skulle vilja att Klubben organiserar, som inte redan finns på agendan, så får ni gärna hojta till! Vi är intresserade av att veta vad NI tycker är roligt och intressant också.

I denna utgåva av e-Bladet kan ni läsa om hur det var att vara volontär vid OS i Paris, sommar i Norrland, skärgården, försvunna konstverk, samt nya regler som börjar gälla i Belgien september och framåt. Trevlig läsning!

En fin midsommarbukett.

Ordföranden för pennan

Roland Bladh

I april verkade sommaren bli såå lååång. Nu i slutet av augusti känns den återstående sommaren så kort. Det fina med den kråksången är att nu börjar åter olika föreningsaktiviteter, här i Belgien liksom på andra platser.

Söndagen den 15 september klockan 18 startar Klubben med ett föredrag och möte om hur valloner från Belgien rekryterades till Sverige under 1600-talet för att modernisera järn- och annan metallframställning i stora delar av dåtidens Sverige och Finland. För detta hyr vi in oss hos Svenska Kyrkan i Bryssel. Antalet platser är begränsat så det är mycket viktigt att du / ni föränmäler er, enligt information på annan plats i detta e-Bladet.

Senare under hösten planerar vi att arrangera en gemensam utflykt till en ort i Belgien som har koppling till några av de cirka 2000 valloner, inklusive familjemedlemmar, som reste till Sverige. De var inte många, men naggande goda för förbättringen av dåtida svensk järntillverkning.

I oktober kommer vi att ordna ett föredrag och diskussion om lobbying inom EU, i Bryssel. Vi återkommer med mer information om detta senare, genom e-mail-utskick till våra medlemmar och information på vår webb-sida. Nu blir det också hög tid för de klubbmedlemmar som inte redan har betalat årets medlemsavgift att göra slag i saken och snarast betala medlemsavgiften. Klubbens årsavgift är ganska liten för den enskilda medlemmen och familjen, men summan från hundratals medlemsavgifter är en viktig grundplåt för att Klubben skall kunna fortsätta ordna olika aktiviteter, som de ovannämnda och Valborg- och Midsommarfiranden också nästa år.

Slutligen, lite kåserande om mina egenstudier

om vallonerna under sommaren. Jag lånade lite böcker om vallonerna i Sverige och om deras samt deras ättlingars arbete i Sverige under ett par århundrande, samt en CD-skiva som utgetts tidigare av Sällskapet Vallonättlingar. Numer ger sällskapet ut den information på USB-stick, som jag köpte den senaste versionen av.

Jag är ingen vallonättling, tror jag. Men det har varit mycket roligt och intressant att läsa om de många småorter där valloner startade smedjor, förutom de större och mer kända bruk och smedjor som de arbetade i. De allra flesta små smedjorna, och en del större, har förstås rationaliserats bort senare under den efterföljande industrialiseringen. Men det finns ofta några lämningar kvar av t.ex. smedjorna. På min lilla födelseort i östra Värmland startades det en liten vallonsmedja på 1600-talet, där man arbetade vidare under ett par århundraden innan den slogs igen på 1800-talet. Det hade jag inte en aning om före mina vallonstudier.

Väl mött alla klubbmedlemmar i Klubbens aktiviteter nu i höst och vintern.

Midсомmarfirande i Bois de la Cambre

Text: Louise Hallström

Foto: Elias Alvin

Precis som förra året, och många år innan dess, firades även detta års midsommar i Bois de la Cambre under den stora eken vid sjön.

Vi hade tur med vädret, lite molnigt bara, och stor uppslutning. Midsommarstången kläddes i ris och vackra blommor, och restes för dans. Under eken samlades alla besökare för picknick och goda samtal.

Det var en fin dag, och det var så trevligt att se att så många barnfamiljer och ungdomar kom. Ett stort tack riktas till alla medverkande som såg till att dagen blev så fantastisk som den blev!

Nationaldagsfirande vid Manneken Pis

Text: Kerstin Windahl

Foto: Sveriges Generalkonsulat i Bryssel

Hela veckan före kollade vi, oroliga, väderleken, men vi hade tur den dagen: inget regn och inget paraply behövdes! Och där stod han, så stilig i sin svenska folkdräkt, som han troget gjort varje 6 juni i minst 25 år!

Förutom Les Amis de Manneken Pis, så var ett trettiotal svenskar på plats som varken var på jobbet eller semester, samt en grupp ovetande turister. Les Amis de Manneken Pis, precis som vi, lite äldre än förra året, sjöng Manneken Pis-sången, och Svenska Kören-medlemmar några folkvisor.

Det traditionella talet hölls i år av Calle Åsenius, lätt igenkännlig i sin fina svenska folkdräkt, följt av nationalsången och ett fyrfaldigt leve för Sverige!

Till evenemanget bjöd Klubben på 30l öl – en värdig avslutning!

Kommande aktiviteter

FÖREDRAG OM VALLONERNAS INFLYTANDE PÅ SVENSK JÄRNFRAMSTÄLLNING I SVERIGE

SÖNDAGEN DEN 15 SEPTEMBER 18:00

Svenska Kyrkan i Bryssel

Vi har äran att välkomna Anders Herou, ordförande i Sällskapet Vallonättlingar, som kommer att ta oss med på en historisk resa. Vi får lära oss om migrationen från Vallonien till Sverige under 1600-talet, som kom att spela en avgörande roll för vår järnindustri. Anders kommer också att berätta om vallonbruket, kända vallonsläkter i Sverige, och hur du kan ta reda på om du har vallonska rötter.

För ytterligare information och anmälan kan ni kontakta Staffan Ceder; staffanced@gmail.com eller +32491988469.

Vi ser fram emot att se dig där!

UPPTÄCK DEN OSYNLIGA MAKTEN BAKOM BESLUTEN I BRYSSEL!

15 OKTOBER 19:00

**Kreab, Rond Point Schuman 2 (2a
våningen)**

Bryssel är hem för tusentals lobbyister som arbetar för att påverka EU-lagstiftning. Vill du veta hur det går till? Vår expert på området, Hannalena Ivarsson, tidigare ordförande i Klubben med 24 års erfarenhet inom lobbying, kommer att ge oss en insiktsfull analys av detta fascinerande yrke.

Ta chansen att förstå hur lobbyism fungerar och påverkar de beslut som formar både våra industrier och våra liv!

Kostnad: medlemmar €5, icke-medlemmar €10.

Anmäl dig senast 8 oktober via **följande formulär** för att säkra din plats!

Stor succé för Bryssels blomstermatta, nu tar de sikte mot UNESCO-erkännande

Text: Louise Hallström

Blomsterarrangemanget på Grand-Place i Bryssel blev återigen en stor framgång och lockade hundratusentals besökare under fyra dagar i augusti 2024. Detta populära evenemang, som hålls vartannat år, prydde Grand-Place med en 1 680 kvadratmeter stor matta av blommor, denna gång huvudsakligen bestående av dahlior – vilket är nytt för evenemanget sedan det startade år 1971.

I en intervju med The Brussels Times, uttryckte Delphine Houba, Bryssels kultur-, turism- och evenemangsråd, sin glädje över den stora uppslutningen och berättade att omkring 23 000 biljetter såldes för att ge besökare möjlighet att se blomsterarrangemanget från stadshusets balkong och torn. Detta antal inkluderar dock inte de hundratusentals besökare som passerade torget för att se mattan från marknivå.

Blomstermattan har varit en del av Bryssels immateriella kulturarv sedan 2020 och Bryssel ansökte i mars i år om UNESCO-erkännande av evenemanget som immateriellt kulturarv, med förväntat svar 2025. Traditionen med blomstermattor har sina rötter i 1300-talet i Medelhavsländer som Spanien, Italien och Malta, och Bryssel samarbetar med dessa länder samt Mexiko för att främja UNESCO-ansökan.

Den som missade årets blomstermatta får vänta till 2026, då nästa arrangemang äger rum.

OS-volontär - en unik erfarenhet sommaren 2024

Text och bild: Kristina Lodding Cunningham

Jag vet inte när jag först hörde talas om möjligheten att jobba som OS-volontär. Men att Paris skulle stå värd för spelen sommaren 2024 hade ju varit känt länge och idén om att på något sätt kunna involvera mig fanns någonstans i bakhuvudet när jag sällade mig till pensionärernas skara 2022.

En sportintresserad vän i London, bekant med personer som hade varit volontärer under OS i London 2012, skickade mig ansökningslänken i början av 2023. Man kunde ladda upp sin ansökan elektroniskt mellan mars och maj, sedan var det för sent. Fler än 350 000 tog chansen, trots att villkoren var mycket tydliga: Ingen lön, ingen försäkring och ingen bostad. Även resan till Frankrike fick man bekosta själv. Vad man erbjöds var arbetskläder (den ikoniska "uniformen"), obegränsade resor inom stor-Paris under insatstiden samt ett mål mat per arbetsdag. Samt möjligheten att delta i ett stort äventyr: Paris 2024 skulle bli större, bättre, öppnare, konstnärligare, mer imponerande och mer spektakulärt än några andra olympiska spel någonsin tidigare i historien.

Sedan starten på de moderna olympiska spelen år 1896 har volontärer alltid spelat en viktig roll för genomförandet av det största sportevenemanget på planeten. Denna gång deklarerade man att det skulle behövas sammanlagt 45 000 volontärer för OS och Paralympics, som organiseras gemensamt med en paus på tre veckor mellan avslutningen av OS och invigningen av Paralympics. Det behövdes volontärer till så vitt skilda uppgifter som att sopa banor och kratta sand, ta emot atleterna och deras följe på flygplatser och tågstationer, orientera tiotusentals besökare till deras platser på arenorna, vägleda journalister och fotografer och assistera nationella olympiska kommittéer med alla deras behov och önskemål, inklusive biltransporter. Och allt däremellan och mycket mer. De flesta skulle ha sina arbetsplatser inom Parisområdet, från Versailles i väster till Vaires-sur-Marne i öster, från Arena Paris Sud vid Parc des Expositions i söder till Stade de France och det nya Centre Aquatique i St Denis i norr. Sammanlagt finns det 28 sportplatser inom Paris Île de France.

Det behövdes även volontärer till andra orter i Frankrike. Basket och handboll ägde exempelvis rum i Lille, skjutning i Châteauroux och segling

i Marseille. Och surfing på Tahiti förstås! Alla dessa “annex” var dock lite styvmoderligt behandlade under spelens glamorösa rubrik “Paris 2024”. Det var huvudstaden som skulle lysa och glittra och sprida glamour över spelen. Och visst glittrade det! Trots det ihärdiga regnandet under invigningsceremonin, trots diverse “snackisar” om vattenkvalitén i Seine, om orättvisor runt kvinnlig boxning, om otillräckliga matportioner och avsaknad av luftkonditionering i OS-byn mm, så var det en fest från början till slut. Organisationen av tävlingarna var helt enastående, atleterna levererade, publiken var hänförd och alla som var där lät sig ryckas med av den eufori som rådde under några magiska veckor när luftballongen med den olympiska elden svävade över Tuilerierna.

Besökare som hade betalat en förmögenhet för biljetter, resa, logi, uppehålle och transporter lät sig charmas av det välkomnande som mötte dem i La Ville Lumière, med tusentals snälla och hjälpsamma assistenter - och förstås volontärer - på gator och torg, i tunnelbanan och runt arenorna, flitiga städare som höll staden ren och fin och vänliga trygghetsskapande poliser och säkerhetsvakter överallt.

Jag hade nöjet att arbeta i OS-byn, som assistent till Sveriges Olympiska Kommittée. Team Sweden är ett oerhört väloljat maskineri, vilket inte minst avspeglades i resultaten. Jag och de andra i teamet hade i uppgift att se till att våra atleter hade det bra under sin vistelse, att logistiken fungerade och att deras coacher och andra i teamet hade allt de behövde för att kunna sköta sina jobb. Hade jag jobbat för Oman eller Övre Volta hade jag säkert haft betydligt fler lustiga anekdoter att berätta efteråt. I stället fick jag uppleva inifrån hur ett litet land som Sverige kan nå fantastiska framgångar internationellt genom hårt arbete, fokus och sammanhållning. Det var otur att det inte blev några medaljer i handboll och hästhoppning, men att ha varit en av 80 000 andlösa åskådare på Stade de France den där sena kvällen när Mondo bad dem höja ribban sista gången och att ha sett arenan och Eiffeltornet explodera unisont i fyrverkeri efter att de svenska beachvolley-killarna säkrat guld, det blir något att berätta för barnbarnen en dag.

En annan highlight för mig var vad Frankrikes framgångar gjorde för sammanhållningen i landet och den nationella stoltheten. Glömt var allt gnäll från sura parisare och alla domedagsprofetior om ekonomisk ruin. Glömt var (åtminstone tillfälligt) det politiska kaoset efter Macrons expressval som har lämnat landet utan ledning och med en synnerligen osäker framtid. Under OS-veckorna rådde trots allt ett konstant lyckorus, enighet och harmoni, när Frankrike hyllade sina hjältar och hjältinnor.

Äventyret är inte slut. I skrivande stund är jag på väg tillbaka till Paris för att vara volontär på Paralympics som protokollassistent för ett lands högsta Paralympic-dignitärer, fortfarande oklart vilket. Jag fick erbjudande om det jobbet och hann tacka ja innan jag blev engagerad en hel månad för OS. Jag har turen att kunna bo hos goda vänner i Paris som har gott om plats så det är inget problem för mig att tillbringa mer tid där. Jag ser fram emot nya intressanta upplevelser.

Nästa ansökningsomgång för OS-volontärer drar igång nu i september och gäller vinter-OS i Milano och Cortina 2026. Nån som känner sig kallad???

Olympiska Spelen 2024 26 juli till 11 augusti

17 tävlingsdagar
206 nationer
28 olympiska sportdiscipliner + 4
329 tävlingar
10 500 atleter
31 500 volontärer
11,3 miljoner besökare

Paralympiska Spelen 2024 28 augusti till 8 september

12 tävlingsdagar
175 nationer
22 paralympiska discipliner
540 tävlingar
4 350 atleter
13 000 volontärer
3,8 miljoner besökare

Båda Spelen: 26 000 ackrediterade journalister + environ 8 000 icke ackrediterade

Min sommar i Norrlands inland

Text och bild: Katarina Grape

En sommar i Norrlands inland har mycket att erbjuda. Jag håller till kring Åsele (Sjeltie på samiska) som ligger i Södra Lappland. Åsele är en gammal samisk plats. Förr i tiden var det en kyrk- och marknadsplats för samer, därav namnet Sjeltie.

Tredje helgen i juli går Åsele Marknad av stapeln. Härligt att gå runt bland alla knallar. I år gav Jon Henrik Fjällgren en konsert i Åsele kyrka. Det var en helt fantastisk konsert.

Skogen erbjuder en massa gott, som hjortron, blåbär, hallon och lingon. Kantareller finns inte där jag tillbringar min sommar. Ifall man vill plocka kantareller få man antingen ta sig till fjälls eller till kusten.

I år kom värmen tidigt, redan i maj och därefter har det varit lite kyligare och regnigare. Men vi har ett talesätt: "Det finns inget dåligt väder, bara dåliga kläder." Fast hittade ett bättre uttryck "Kläder efter väder".

Efter en dag i skogen kan det vara skönt med ett dopp.

Det djurliv jag fått uppleva i sommar är mestadels fåglar, som svalor och tranor.

Vill man vandra finns det härliga naturområden, som till exempel Stockholmsgata, Björnlandet och Offerhällan.

Så här skriver Åsele kommun om Stockholmsgata: Naturreservatet "Stockholmsgata" utgör ett gränsland mellan Västerbottens och Västernorrlands län. Området sägs ha fått sitt namn av att den enorma kanjonbildning som skär genom landskapet liknats vid de trånga stadsgatorna i Gamla stan. Stockholmsgata erbjuder dock en annan typ av upplevelse än gatorna i Stockholm.

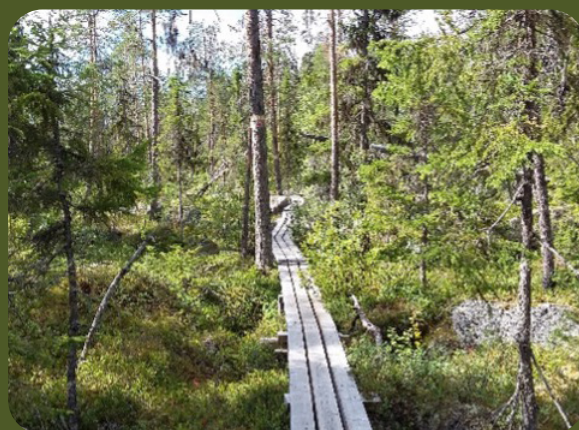
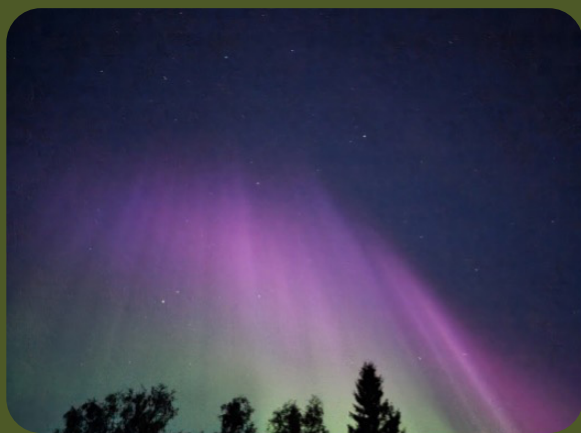
Stockholmsgatas kanjon bildades av en isflod som för 9400 år sedan urholkade de mjuka delarna av berggrunden i området. Resultaten blev den 1,5 kilometer långa kanjonbildning med lodräta väggar på över 40 meter som i dag skär genom landskapet. Från kanjonens sidor erbjuds en mäktig utsikt över landskapet. Björnlandets nationalpark är en av Sveriges mest värdefulla urskogar. Nationalparkens ekosystem består av en dynamisk variation av naturnischer som sträcker sig från de låglänta gransumpmarkerna till de tall beklädda bergshöjderna där de tydliga spåren efter skogsbränder berättar om Björnlandets dramatiska historia.

Offerhällan är intressant för att förutom att den ger en fantastisk utsikt ger den även information om den samiska kulturen.

Vill man hellre vandra mellan bebyggelse kan man göra utflykter till de olika tätorterna, som Dorotea, Lycksele, Fredrika. Önskar man lite större städer finns Umeå och Örnsköldsvik utefter kusten.

Själv har jag i år bland annat besökt Vilhelmina. Hade tur att museet som berättar historien om Vilhelmina med omnejd. Det ligger vid Kyrkstan i Vilhelmina. I Vilhelmina finns även en fantastiskt bra restaurang, Bergmans Fisk & Vilt. Kan verkligen rekommendera ett besök.

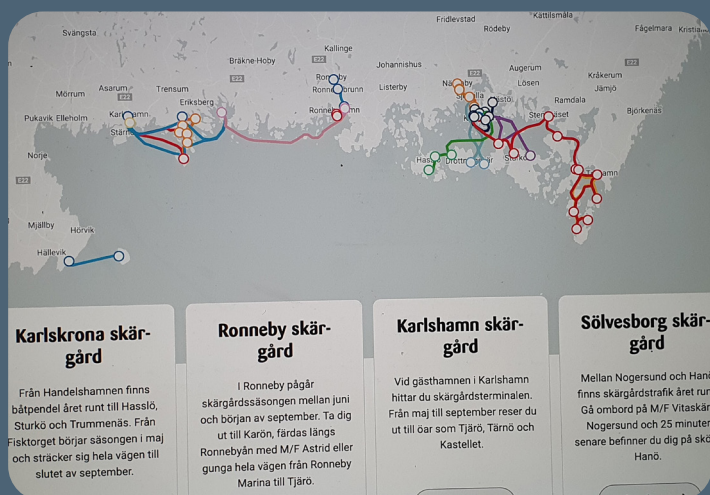
Ibland kan man ha tur att få se norrsken!

Öar i sjön

Text och bild: Stina F. Eriksdotter

Östersjön är inget hav. När vi kustbor tittar ut över vattnet är det sjön vi ser. Och i sjön ligger öar, kobbar och skär. Skären har gett arkipelagen dess svenska benämning: skärgård. Vi har flera stycken skärgårdar längs den långa svenska kusten och enligt Wikipedia minst 25. Störst är förstås Stockholms skärgård och vackrast, ja, det måste vara Blekinge skärgård som bildar förgård till Blekinge, Sveriges trädgård!

Vattenomflutna landmassor väcker speciella känslor i oss. Öde öar möter vi i litteraturen som i Daniel Defoes inspirerande Robinson Crusoe, men också i Astrid Lindgrens Pippi Långstrump “utan snus i två dagar försmäktar vi på denna ö”. Öar är äventyr! Att kliva i land på en ö, även bebodd, är att sätta fötterna på ett hittills okänt land. Nyfikenheten vaknar och vi ger oss ut på upptäcktsfärd. En ö kan vi överblicka, ofta gå runt hela och stanna upp här och där, se på utsikten eller speciella platser som fyrar eller gammeleken på Tärnö som redan på 1600-talet tjänade som sjömärke för sjöfarare. Öar är romantik! Att sitta i solnedgången på en ö och bara vara. Att drömma om ett enkelt liv, i ett litet hus, kanske jobba hemifrån och bara njuta av stillheten och varandra. Eller träffa sitt livs kärlek

under ett magiskt midsommarfirande på Tjärö. Det gjorde mina föräldrar 1956 och det blev ett långt och gott äktenskap tills döden skilde dem åt.

Den som vill ge sig ut på äventyr i Blekinge skärgård kan göra det på många olika sätt. Ett sätt är att sätta havskajaken i vattnet och helt enkelt paddla från ö till ö. Med motorbåt går det förstås snabbare och med segelbåt blir det en hel del filosoferande under färden. Men många av oss är inte så intresserade av själva färdmedlen utan vill ta oss till öar för den speciella atmosfär som finns där. Då finns det ytterligare många möjligheter. Till de större öarna som Sturkö, Tjurkö och Hasslö går det lätt att via broar köra bil eller varför inte cykla? Vägen går över broar in till själva residentsstaden Karlskrona som ligger på öar varav den största är Trossö. Vägfärjor tar med bil och människor till Ytterön och Drottningkärs kastell. Men övärldens främsta transportsystem står skärgårdstrafiken för. Lagom stora båtar förflyttar post och människor till öar inomskärs och långt ut i havsbandet. Mer äventyr än bil, men mindre besvär än med egen båt!

Skärgårdstrafiken bildar ett nät av transportvägar som gör att det går fint att båtlufta, det vill säga ta sig från ö till ö genom Blekinges skärgård från Karlshamn till Ronneby, över land till Hasslö och vidare genom hela östra skärgården eller i väster från Nordersund nära Sölvesborg via en rak rutt ut till Hanö. Båtar och flygplan kan likgiltigt avfärdas som bussar på vatten eller i luften. Men en resenär vet hur det känns i kroppen att titta ut genom flygplansfönstret och se molen nedanför eller att känna havsbrisen, höra vågorna, motorns dunk, fiskmåsaarna och doften av hav! Det är långt ifrån buss, det.

En dagsutflykt är fin att göra en solig sommardag med lagom vind, långt ut till

exempelvis Tärnö, Hanö, Tjärö eller Utklippan. Njut av båtfärden, se större och mindre öar passera förbi. Dröm dig dit - tänk att bo på den ön där, i det röda huset med snickarglädje och den fina bryggan med segelbåt! Eller där, nästan osynligt, kan det vara lärk som gränat så fint? Och se, havskajaken uppdragen på land. Mer bebodda öar som Hanö och Tärnö har hamn mot landsidan och hus strödda längs kusten där de gamla fiskebodarna nu blivit gästhus. Husen minner om fattigare tider och är ofta små med bodar och ibland lagårdar. Skärgårdsbonden levde av sina magra tegar i kombination med fiske, ett slitsamt liv men fritt! På öarna finns vindlande vandringsleder markerade som går genom skog och upp på bergknallar med hisnande utsikt. Bada går förstås nästan överallt!

Öar lätt åtkomliga med bil är de något större och bebodda Senoren, Sturkö och Tjurkö. De är sammanbundna med broar och det finns många ställen att besöka. Från Tjurkö ser man över fjärden hela vägen in till Karlskrona och också Kungsholmsfort - en försvarsanläggning som tillsammans med Drottningkärs kastell bevakar infarten sjövägen. Det är vackert! På Tjurkö ligger Skärgårdskraft som är en konst- och hantverksförening. Där ställer ett antal konstnärer ut och det finns också antikt och kuriosa till salu med bland annat Karlskronaporslin från den sedan länge nedlagda "Porslinan". Efter att ha njutit av konst och gamla saker och kanske hittat något man absolut vill ha, kan glass och kaffe inhandlas i Handelsboden. Sedan följer ett besök i resterna av Stenhuggeriet där Tjurkös förflutna visas i bild och ruiner. Sten, sten, klippor och hav - underbart!

Ta picknick med eller åt på någon av örestaurangerna. Lokala rätter serveras förstås ofta och då är det kroppkakor som på Kafé Måsen på Torhamns udde - visserligen på land, men M/F Wittus lägger till här. Vill du både äta gott och bli kvar på en ö en natt eller fler är Tjärö ett bra alternativ. Ön ägs av STF, Svenska turistföreningen och där finns allt från enkla rum på vandrarhemmet till egen stuga eller varför inte ta med eget tält och tälta på ången? Tjusig camping i ett hyrt tält finns på Tärnö: Glamping. Saknar du Belgien under din Sverigeresa rekommenderar jag varmt

Allans Vincafé och Bistro på Ytterön som hade premiär i juli 2024 och har råbiff på menyn. Fisk och enstaka vegetariska rätter och något med kött hittar den hungrige på Hanö hamnkrog - Hanös bästa (och enda!) restaurang. Här går det också att boka boende.

Blekinge skärgård har mycket att erbjuda. Det är lätt att klicka sig fram och lägga upp en egen plan för en eller flera dagar. På liknande sätt är det i flera av Sveriges övriga skärgårdarna, från Luleå i norr till Bohuskusten i väst. Tiden sätter gränser - i övrigt är det fritt fram att upptäcka!

Allans - Vincafé och Bistro Ytterön
ARK56

Frank och Stinas Tärnö

Hanö Hamnkrog Hanö

Kafé Måsen Torhamn

Skärgårdskraft Tjurkö

Skärgårdstrafik i Blekinge

Tjärö restaurang Tjärö

Jakten på de försvunna konstverken

Text: Lisbeth Ekelöf

I Sint Baafskatedralen i Gent finns ett av konsthistoriens mest fantastiska verk, nämligen altarmålningen av bröderna Hubert och Jan van Eyck, utförd mellan åren 1420 och 1432. I Onze-Lieve-Vrouwekerk i Brygge finns skulpturen Madonna med barn utförd av Michelangelo mellan åren 1501 och 1504. Vad har dessa två konstverk gemensamt?

Altartavlan i Gent

Konststölden har skett genom åren, men man undrar om inte altartavlan har rekord på den fronten. Enligt konsthistorikern Noah Charney har tavlan blivit offer för 13 brott sedan installationen och sju stölden. Altartavlan var ett av ett antal konstverk som fördes till Paris efter franska revolutionen. Den återlämnades 1815 efter Napoleons nederlag i slaget vid Waterloo.

Delar av tavlan pantsattes 1815 av stiftet Gent och när stiftet misslyckades lösa in dem såldes de av handlaren till en engelsk samlare i Berlin. Han i sin tur sålde dem vidare till kungen av Preussen, Fredrik Vilhelm III för £16 000, en enorm summa på den tiden och den högsta någonsin för en målning. Panelerna i Gent skadades i en brand 1822, medan de gångjärnsförsedda Adam och Eva-panelerna sändes till ett museum i Bryssel.

Under första världskriget togs andra paneler från katedralen av tyska styrkor, vilka återlämnades till Gent, tillsammans med de tidigare legalt köpta panelerna, enligt villkoren i Versaillesfördraget. 1934 stals panelerna The Just Judges och Saint John the Baptist. Som en gest av välvilja återlämnade tjuven panelen Saint John the Baptist, men Just Judges saknas fortfarande. Men det slutar inte där.

För att hålla altartavlan säker beslutade man i Belgien under andra världskriget att skicka den till Vatikanen. På väg dit, då målningen fortfarande var i Frankrike, förklarade Italien

krig som axelmakt vid sidan av Tyskland. Planerna fick ändras och målningen förvarades på ett museum i Pau under kriget. För att säkra tavlan skrev franska, belgiska och tyska militära representanter under ett avtal som krävde samtycke av alla tre parterna innan mästerverket kunde flyttas. Det hjälpte föga då Hitler 1942 beordrade att tavla skulle beslagtas och föras till Schloss Neuschwanstein i Bayern.

Skulpturen Madonna med barn i Brygge

Även denna skulptur råkade ut för stölden, men endast två gånger om det nu är en tröst. Första gången var 1794 efter franska revolutionärer hade erövrat österrikiska Nederländerna. Invånarna i Brygge beordrades att sända den, och flera andra konstverk, till Paris. Även denna återlämnades till Brygge efter Napoleons fall. Andra gången var 1944, vid tyska soldaters reträtt. De smugglade skulpturen till Tyskland insvept i madrasser i en Röda Kors-lastbil.

Att leta efter försvunna konstverk

Under de sista månaderna av kriget sände USA en grupp konstexperter till Europa för att försöka lokalisera de konstverk som stulits

målningar, 137 skulpturer och 484 lådor med annan konst, såväl som möbler, vapen, mynt och bibliotekssamlingar.

Här fann äntligen Monuments Men Michelangelos Madonna av Brygge och bröderna van Eycks altartavla från Gent. Man hittade också bl.a. Vermeers målningar The Astronomer och The Art of Painting. Den senare, som hänger på Konsthistoriska muséet i Wien, fanns ej med på den stora Vermeer-utställningen i Amsterdam förra året, på grund av dess skörhet. Men The Astronomer var där. Konstverken fördes till Central Art Collecting Point i München och den process som startades för att återställa konstverken till deras rättmätiga ägare pågår än idag.

från museum och privatpersoner. Historien har berättats i filmen The Monuments Men från 2014, vilken kan rekommenderas (finns på Netflix).

Letandet tog sin tid då man inte visste var tavlorna var gömda. Till slut kom man, genom diverse slutledningar, fram till att konstverken var gömda i olika gruvor i Siegen och Merker i Tyskland och Altausse i Österrike, samt i Neuschwansteins slott i Bayern. Efter att ha undersökt de två första gruvorna och inte funnit vare sig altartavlan eller madonnan tog man sig till saltgruvan i Österrike.

Det är en spännande historia hur de kom dit och fann att ingångarna till gruvan hade sprängts, och deras hopp dalade. Det visade sig dock att när allierade trupper närmade sig saltgruvan i april 1945 beordrade den militära representanten att gruvan skulle sprängas. Åtta bomber à 500 kg transporterades in i tunnlarna och väntade på att aktiveras. Natten mellan den 3 och 4 maj beslutade den lokala gruvförvaltningen och gruvarbetarna att ta bort bomberna från gruvan. Detta gjordes med stor risk för de inblandade. Det lyckades och för att förhindra tillgång till gruvan och säkra innehållet, sprängdes de stora ingångarna i luften.

Gruvan fungerade mellan 1943 och 1945 som ett förråd för konst som stulits av nazisterna. Hitler had planer på att bygga ett 'Führermuseum' i Linz. Han hann inte så långt, men började samla på sig konstverk från hela Europa. I slutet av kriget fanns här 6 577

Martin och jag är på resa i Österrike och befinner oss i Altaussee, där den berömda saltgruvan finns. Idag är gruvan, bortsett från att den fortfarande fungerar som saltgruva, ett museum. Där Monuments Men arbetade sig in i tunnlarna är idag ingången till en guidad tur. En spännande tur som tar dig 700 meter rätt in i berget. Man besöker Barbara-kapellet som en gång i tiden skapats för gruvarbetarna och fortsätter bort till den del där konstverken hittades. En utställning berättar om fynden och arbetet med att återställa konstverken. Där finns även en av bomberna som lokalbefolkningen, med risk för eget liv, flyttade ut ur gruvan. Ett intressant besök som gjordes ännu mer spännande eftersom vi såg filmen Monuments Men kvällen innan.

Konstverken?

Ja, de bägge belgiska konstverken hittades på samma plats, i saltgruvan i Altaussee. De återbördades efter kriget och är tillbaka där de hör hemma. Till glädje för besökare i Gent och Brygge.

Månadens blomma: Aster

Text: Louise Hallström

Blommor är ju så otroligt vackra, och alla årets månader har en egen blomma. Aster är september månads blomma, och det är en växt med lång historia och symbolik.

Namnet "Aster" kommer från det grekiska ordet för "stjärna", vilket hänvisar till blommans form som ofta liknas vid en stjärna med sina strålande kronblad. Aster finns i många olika färger, bland annat lila, rosa, blå och vit, och eftersom den blommar sent på säsongen, från sensommaren till tidig höst, är den populär i hösträdgården.

därför inte bara lättskött och fin att se på, utan även bra för det naturliga kretsloppet. En riktig "win win situation"!

Symboliskt sägs aster stå för kärlek, tålamod och elegans, och förr trodde man att aster hade magiska krafter och kunde skydda mot ondska. Blomman associeras också med visdom och trohet, vilket gör den till en betydelsefull gåva i september. Tänk vilken häftig blomma, va!

För dig som uppskattar fina ting men inte har så gröna fingrar kan denna blomma vara något för din trädgård eller blomsterlåda! Aster är nämligen en tålig och lättskött växt som trivs allra bäst i soliga lägen och väl-dränerad jord. Ett annat plus är att den drar till sig pollinatörer som bin och fjärilar, vilket gör den viktig för ekosystemet. I och med att den blommar sent så ger den en viktig födokälla för insekter när många andra växter har slutat blomma. Aster är

Nya regler som träder i kraft i Belgien från och med 1 september 2024

Text: Louise Hallström

I en artikel i The Brussels Times, skriver journalisten Lauren Walker om en rad nya regler och förändringar som går i kraft från och med den 1 september i Belgien. Några av de största förändringarna rör transporter och skatter, men även skolan påverkas av nya regler.

Transport och mobilitet

Priserna för kollektivtrafiken i Bryssel ökar. Biljettpriserna för STIB, Bryssels kollektivtrafiksystém, höjs för nyinköpta biljetter, medan redan köpta biljetter behåller sitt tidigare pris.

- Engångsbiljetter kostar numera €2.20, och en pappersbiljett kostar €2.70;
- En dagsbiljett kostar numera €8;
- En flygplatsbiljett (Airport2City ride) kostar numera €7.50, och en pappersbiljett kostar €8. En 10-resors-flygplatsbiljett har blivit €3.20 dyrare än tidigare, numera ligger priset på €49.20;
- En Brupass-biljett (som också gäller på SNCB-tåg, De Lijn och TEC inom Bryssel) kostar numera €2.60, och dess 10-resorsvariant kostar numera €18;
- En Brupass XL-biljett (som gäller i Bryssels zon och 18 stationer runtom regionen) kostar numera €3.50, och dess 10-resorsvariant kostar numera €24.50;
- Månadskorten har sett en stor prisökning, numera kostar det €52 istället för €49, och ett årskort kostar numera €520 istället för €499;
- Speciella rabatter, såsom för skolungdomar och unga Brysselbor, påverkas inte.

Bilägare som är sena med sin bilbesiktning, även om det bara rör sig om några dagar, kommer att bötfällas med €9.80. Under fjolåret pausades dessa böter tillfälligt på grund av långa väntetider vid besiktningstationerna, men eftersom dessa väntetider nu har minskat, återinförs böterna. Vid en försening på sex månader kan böterna uppgå till €35.

Alla flygplatser inom EU återinför de tidigare

reglerna för vätskor i handbagage, där maxvolymen för medhavda vätskor återigen är 100 milliliter per behållare och samtliga vätskor måste rymmas i en plastpåse på högst en liter.

Skatteavdrag för elbilsaddstationer

Från och med den 1 september försvinner skatteavdraget för installation av laddstationer för elbilar i hemmet helt och hållet. Regeringen införde detta skatteavdrag 2021 för att främja övergången till elbilar genom att förbättra laddinfrastrukturen. Tidigare gavs ett skatteavdrag på 45%, men detta minskades till 30% under 2023 och sänktes ytterligare till 15% innan det nu helt tas bort.

Ändringar i skolan

Skolregler förändras också. Från och med detta läsår införs nya riktlinjer för disciplinära åtgärder i skolorna. Fysiska åtgärder som isolering eller fasthållning får nu endast användas om en elev utgör en omedelbar fara för andra elever eller personal. Skolor måste dokumentera sådana incidenter och informera föräldrar. Skolor med isoleringsrum måste också säkerställa att dessa är säkra och att personal alltid är tillgänglig vid behov.

Vidare införs ändringar inom det yrkesinriktade utbildningssystemet (BSO) i Flandern, där elever inte längre automatiskt kan gå vidare till tredje året vid 15 års ålder utan klassrådets godkännande. Dessutom får alla mödrar i sekundärutbildning, oavsett ålder, nu tillgång till de lägsta avgifterna för barnomsorg, något som tidigare bara gällde minderåriga. Detta för att

motverka att fler hoppar av skolan.

Även lärarrekratering påverkas, då skolor nu tillfälligt kan anställa lärare med utländska examina, även om deras examen ännu inte har erkänts. Denna tillfälliga anställning gäller tills deras examen har fått officiellt erkännande, varefter läraren kan få en fast tjänst.

Andra ändringar

Från och med september införs också strängare regler för spel och gambling i Belgien. En ny åldersgräns på 21 år införs för att delta i vissa spel, och reklam för spel förbjuds, med få undantag som kan godkännas via kungligt dekret.

I Bryssel förändras också standarder för äldreboenden med nya krav på vårdkvalitet och integration med lokalsamhället. Dessa förändringar syftar till att förbättra livskvaliteten för äldre och innebär nya handlingsplaner, mer utbildning för personal och krav på bättre utrustning och infrastruktur.

Dessa förändringar påverkar vardagen för många människor i Belgien, och det är viktigt att hänga med i vad de kan komma att innebära för en själv. Om du är intresserad av att läsa mer om detta, kan du göra det via denna artikel: [“Public transport prices and new school rules: What changes in Belgium on 1 September?”](#)

KALENDARIUM

Svenska Kyrkan i Bryssel

Avenue des Gaulois 35 Etterbeek

Återkommande verksamheter och
gudstjänsttider:

Måndagar

- 19.30 Svenska kören övar

Måndagar och tisdagar

- 17.00 Svenskundervisning för barn

Onsdagar

- 13.00-ca. 18.30 Caféet öppet.
- 13.00 Babycafé med sångstund 0-3 år.
- 14.30 Miniorer 4-7 år.
- 16.00 Sångstund för barn med vuxna.
- 19.00 Mässa

Torsdagar

- 16.30 Barnkören övar

Söndagar

- 11.00 Högmässa. Kyrkkaffe. Caféet öppet till ca 14.00

Avvikelser kan förekomma – för uppdateringar följ oss på Facebook Svenska kyrkan i Bryssel och/eller lämna din epost-adress till bryssel@svenskakyrkan.se för att få nyhetsbrevet varje vecka. Kyrkan har stängt för HÖSTLOV 26/10-2/11.

Vi behöver många frivilliga till JULBASAREN – vill du t ex baka lussebullar, prismärka varor, hjälpa till i servering & kök, stå i lotteri eller sälja varor? Prata med Axel eller skriv upp dig i pärmen som finns i Caféet eller mejla till bryssel@svenskakyrkan.se.

Vill du bli medlem eller förnya ditt medlemskap? Gör en inbetalning till bankkonto BE25 5230 8144 1982. (TRIOBEBB). Avgiften per år för familj €250, enskild €150, pensionär/ student/ au-pair €50. Det går att dela upp betalningen med månadsbetalning under 12 månader.

September 2024

Onsdag 11/09: 19.30 Ung i Bryssel startar. För dig som är 18+ och vill träffa andra unga.

Söndag 15/09: 13.00 Alla kan sticka. Även 6/10, 10/11.

Torsdag 19/09: 11.00-14.00 Ärtsoppa med pannkakor.

Torsdag 26/09: 11.00-14.00 Ärtsoppa med pannkakor. 19.30 Föräldrakurs om trygghet. Även 10/10, 24/10, 17/11, 28/11.

Söndag 29/09
Mikaelidagen: 11.00 Familjemässa. Barnkören sjunger.

Oktober 2024

Tisdag 01/10: 12.00 Seniorlunch. 19.30 Ny i Bryssel. Mingel & möjlighet att möta svenskanknutna organisationer och nätverk som presenterar sin verksamhet.

Fredag 04/10 Kanelbullens dag: Caféet öppet 12.00-ca 18.00.

Söndag 13/10
Tacksägelsedagen: 11.00 Högmässa. Svenska kören sjunger.

Tisdag 15/10: 19.00 Luciakören övar. För dig som är ungdom och vill sjunga på årets luciafirande & julkonserter.

November 2024

Söndag 03/11: 11.00 Gudstjänst med ljusständning i allhelgonatid

Söndag 17/11: 13.00 Välkommen att fika & prismärka varor till julbasaren

Måndag 18/11-torsdag 21/11: Välkommen att ställa i ordning inför julbasaren

JULBASAR fredag 22/11-söndag 24/11: Öppet fre 13-19, lör 12-18, sön 12-17

Tack för att du har läst detta nummer av E-Bladet!

Redaktionen vill även rikta ett stort tack till alla
generösa bidragsgivare och flitiga korrekturläsare!

Deadline för nästa nummer meddelas via våra kanaler.

Vi blir jättegglada om du vill bidra med texter eller
bilder.

Material skickas till: svenskaklubbenbelgien@gmail.com

Skriv: "Bidrag till Bladet" i ämnesraden.

Tills dess, njut av hösten och hoppas vi ses snart!